

UREDNIKOVA BESEDA

Začenjam s pomladanskim pozdravom, ob desetletnici VICEVERSE Slovenskih psihiatričnih publikacij, po šestih Priročnikih in ob njeni 38. številki.

Sponzor današnje številke je kar pravi. Psihiatrična bolnišnica Begunje na Gorenjskem se pripravlja, da proslavi petdesetletnico svojega obstoja in delovanja.

Čeprav je pogled vseh, ki delujejo v tej bolnišnici, uprt v njeno prihodnost in z njo tudi v prihodnost psihiatrije na Slovenskem, pa je vendarle treba nadrobiti kakšno podrobnost iz njenih prvih dni.

Pričakoval sem, da bom o tem našel oporo v besedi našega velikana, pobudnika razvoja psihiatrije iz prvih povojnih časov, prof. dr. Janeza Kanonija. Vendar je njegova pripoved o begunjski bolnišnici v sestavku »Pota in cilji slovenske psihiatrije nekoč in danes« nenevadno skromna:

» V zadnjih mesecih leta 1953 so bili premeščeni (iz Polja - op.) prvi bolniki v novo bolnišnico za duševne bolezni v Begunjah na Gorenjskem. Ta bolnišnica je bila vrsto let pod vodstvom strokovnega kolegijskega kolegija Bolnišnice za duševne in živčne bolezni Ljubljana - Polje, njen honorarni ravnatelj pa je bil do leta 1959 prof. dr. Janez Kanoni. Psihiatrično službo v Bolnišnici za duševne bolezni v Begunjah so vrsto let opravljali psihiatri Bolnišnice za duševne in živčne bolezni Ljubljana - Polje«.

In še v nadaljevanju:

»V letu 1954 sledi še nadaljne premeščanje duševnih bolnikov v Bolnišnico za duševne bolezni v Begunjah in se konča v letu 1955, ko spravi ta bolnišnica v svoje okrilje 260 oskrbovancev moškega in ženskega spola«.

Če je prof. Kanoni premalo izčrpen v svojem poročilu, pa je toliko bolj živ moj spomin na tiste čase. Profesor je od svojih prijateljev in bojnih tovarišev izvedel, da bo stavba v Begunjah prazna. Takoj je začel, kot je sam pravil, »pucati kljuke«. To je pomenilo, da se je oglašal v kabinetih odločujočih ljudi. Poklical me je takratni minister za notranje zadeve Boris Kraigher. Čeprav nisem bil več »njihov« - z vpisom na Medicinsko fakuleto mi je prenehala služba v notranjih zadevah, ki sem jo nadomestil z delom bolničarja in laboranta v takratni Bolnišnici - je hotel od mene izvedeti za objektivno podlago Kanonijevi prošnji. To ni bilo pretežno. Že podatek, da se v Polju na 400 standardnih postel-

jah gnete skoraj 900 bolnikov, je bil za vsakogar, pa tudi zanj, dovolj prepričljiv. Kraigher je bil zelo samostojen v svojih odločitvah, morda pa je kamenček iz najinega pogovora pri njem še kaj premaknil in pospešil.

Hujša nasprotovanja so bila v neposrednem okolju. Oglašali so se borci z Gorenjske, ki so menili, da bi z namestitvijo duševnih bolnikov skoraj oskrunili ta nam vsem sveti kraj trpljenja in mučeništva. Takrat je prof. Kanoni zastavil svoje srce in razum: v udarnem članku, ki ga je objavil »Slovenski poročevalec«, je razpršil vse ugovore in navedel prepričljiva dejstva. Vsem zopernikom je povedal, da je bil med mnogimi, ki so v Begunjah žrtvovali svoje življenje, tudi vidni slovenski psihiater dr. Miha Kamin. Nikoli prej, nikoli pozneje nisem prebral njegove besede, ki bi imela tolikšno globino duha in razumno stvarnost. Glasovi proti bolnišnici so utihnil.

Pričakujem, da se bodo Begunjčani v dneh svojega praznovanja manj spominjali preteklosti, da jih bosta vzpodbujala sedanost in prihodnost bolnišnice. Ta je v marsičem edinstvena. Saj je iz azilske ustanove nastala sodobna bolnišnica, v njej pa gojijo tudi zahtevnejše oblike zdravljenja, tudi usmerjeno psihoterapijo, še posebej pa tudi lastno in širše izobraževanje v vsakoletnih oktobrskih srečanjih. Prav v tem okviru pričakujemo njihovo sporočilo o preteklosti, sedanosti, prevsem pa prihodnosti bolnišnice.

*Miloš Frančišek Kobal
Odgovorni urednik*

Z novim Razširjenim kolegijem za psihiatrijo, ki je izdajatelj VICEVERSE Slovenskih psihiatričnih publikacij, je treba na novo urediti njeno »drugo stran«, torej imena urednikov in uredniškega sveta. Predloge pripravljamo, kolegij pa je doslej potrdil le glavnega in odgovornega urednika.

Vsem, ki so do sedaj kakorkoli sodelovali pri publikaciji, tudi če so samo dovolili, da se v kolofonu natisne njihovo ime - zavedajoč se pomena tega dejanja za prepoznavnost in vseslovenski pomen publikacije - se prisrčno in kolegialno zahvaljujeva.

Urednika